

Göteborgs kyrkogårdsstyrelse

St Nygatan 1

Anteckningar i samband med besiktning av

Kyrkogårdarna på Käsö och Aspholmarna

Den 11 november 1955

Denna dag besiktigade undertecknad stiftssekreterare begravningsplatserna å Käsö och Aspholmen tillsammans med fortifikationsbefälhavaren vid Göteborgs Kustartilleriförsvär, Överstelöjtnanten Arthur Raab samt fanjunkaren Boström och verkmästaren Brobäck.

Kyrkogården å Käsö är belägen å öns östra del i en långsträckt, ganska trång sänka mellan bergen. På de sträckor där bergen inte utgör en naturlig avgränsning är kyrkogården omgiven av en enkel stenmur. Tillträde beredes genom två enkla trädgrindar. Området är delvis bevuxet med träd och buskar, som i betydande utsträckning skymmer gravarna. Några stora silvergranar äro sannolikt planterade, i övrigt torde vegetationen vara vildvuxen.

Bland begravna personer antecknades: J.A Jungmarker (1799-1843) och h.h. Maria Christina Forsell (1802-1874), Napoleon Åhmansson (1807-1885), Gerh von Yhlen (1819-1909)

Gravsättning synes ha ägt rum in på detta århundrade och en del yngre gravar vårdas av efterlevande. Som allmänt helhetsintryck gäller emellertid att kyrkogården befinner sig i vanvårdat skick, även om årstiden självfallet icke gav anledning till ett rättvist bedömande. Gräset hade inte skördats under sommarn. Stenmuren är delvis nedrasad. Särskilt de stora silvergranarna invid Gerh. von Yhlens grav äro i hög grad skymmande.

Överstelöjtnant Raab förklarade sig villig medverka till att onödig vegetation avlägsnades och att muren iståndsattes. Även syntes det rimligt, att fortifikationen sörjde för att kyrkogårdens gräs slogs en gång under sommaren. Däremot borde övrig vård av kyrkogården – i den mån den icke kunde läggas å de avlidnas anförvanter – åvila Styrö församling.

Undertecknad framhöll, att kyrkogården närmast borde betraktas som enskild begravningsplats, knuten till den forna karantänanstalten. Detta uteslöt givetvis ej, att församlingen frivilligt åtog sig att bidra till dess underhåll.

Det uttalades som önskvärt, att en förteckning å gravsatta personer upprättades.

Kyrkogården å Stora Aspholmen, strax nordväst om Älvsborgsön utgöres av en gräsvall, omgärdad med en stenmur. Träd saknas. Några få gravstenar finnas. En vacker gravsten är rest i början av 1800-talet över en officer Dimming. Jämväl en soldatgrav är försedd med den begravdes namn. Kyrkogården torde helt använts av garnisonen på Nya Älvsborg.

Några åtgärder torde beträffande denna kyrkogård icke f. n. vara påkallade.

Som ovan

In fidem:

Frida Wildt?

Känsö Kyrkogård.

På Känsös fridfulla kyrkogård finns idag trettioåttio gravar, en del av dessa försedda med gravvårdar, men de flesta saknar helt uppgifter om den begravde. Troligen har de väl från början försetts med träkors, som med tiden ruttnat sönder.

Man tycker, att det någonstans skulle finnas en plan över kyrkogården med uppgifter om vilka som jordfästs där. För att få besked om detta har jag genomskött kyrkoarkivet för Styrös församling. Eftersom Känsö tillhörde Styrös församlingshänseende, borde uppgifter om kyrkogården finnas där i första hand.

Tyvärr har mina undersökningar inte lett till önskat resultat. I Styrös kyrkoarkiv finns ingenting speciellt om Känsö kyrkogård. Jag måste inskränka mig till att gå igenom döds- och begravningsböckerna för Styrös församling år från år och där leta fram de personer som avlidit på Känsö. De flesta av dessa har säkert också begravts på öns kyrkogård, men inte alla.

Jag skall senare redogöra närmare för osäkerhetsfaktorerna.

Invigningen

En sak kan i alla fall fastställas med säkerhet, och det är när kyrkogården togs i bruk. I Landelius bok om Styrös avslöjas, att karantänschefen Lilljehöök den 16 aug. 1836 fick i uppdrag att inkomma med förslag om anläggning av en kyrkogård på Känsö.¹⁾ Landelius hänvisar också till följande notis i dödboken för 1829-1843:²⁾

”Enligt M. V. Consistorii förordnande av den 26 mars 1840 invigdes å Känsö den 7 derpå följande april en kyrkogård för sådana personers jordfästning, hvilka å dervarande lazarett, eller Quarantainesplatsen avlida.

Olof Ericsson och Jacob Forsell

Före ovanstående datum har alltså ingen begravts på Känsö kyrkogård. Två personer, som avled före 1840, bör dock omnämnas för fullständighetens skull.

Den 25 augusti 1818 dog ”Qarantainesinspectorn Herr Ericsson av vattusot i en ålder av 44 år¹⁾ Han begrovs den 30 augusti s.å. på det ställe, som alla besökare på Känsö väl känner till. Senare har en präktig gravvård rests över denne fadern till de två berömda ericssonerna John och Nils.

I närheten av denna gravvård finns en inristning i berget: ”Jacob Forsell 1820/?/”. Eventuella rykten om att han skulle ligga begravd där vill jag gärna avliva. Jacob Forsell dog 1832 ”på Öfraås vid Örgryte där han jordfästades. Liket fördes till Svenska kyrkogården.”²⁾

1

¹⁾ S. 94 f.

²⁾ Dödboken s 219

Osäkerhet i uppgifterna

Efter invigningen av kyrkogården den 7 april 1840 skulle alltså i princip alla personer, som avled på Käsö, jordfästas där. Men så har inte skett i samtliga fall.

Här och var finns i dödboken anteckningar om att liket jordfästas på en annan angiven ort. Tyvärr kan man inte lita på at sådana uppgifter alltid införts i dödboken. Exempelvis dog karantänchefen Sjöbohm på Käsö enl dödboken. Det verkar emellertid otroligt att en karantänchef begravts där utan någon minnessten, varför jag antar att han är begravd annorstädes, även om dödboken inte säger någonting om detta.

Även motsatta förhållandet gäller ibland. Ett par fall finns antecknade om personer, som t ex drunknat i närheten av Käsö och sedan begravs där utan att har varit kyrkobokförda på Käsö. Inte heller här kan man lita på dödbokens fullständighet. Det finns åtskilliga fall av drunknade, oidentifierade som identifierade. De flesta tycks ha begravts på Styrso. På några ställen finns anteckning om begravning på Brännö.

Man kan mycket väl tänka sig, att sådana personer begravts också på Käsö utan att det särskilt antecknats i dödböckerna.

Det förekommer också, att personer utifrån begärt att få bli begravda på Käsö och att detta inte införts i Styrso församlings död- och begravningsbok. Ett exempel på detta är von Yhlen, och övriga fall har antecknats i nedanstående förteckning över gravvårdarna på Käsö. Man kan tänka sig, att samma förhållande kan gälla för någon av de nu namnlösa gravarna.

Det är alltså i medvetande om den stora osäkerheten som nedanstående material ställts upp. Undersökningen skulle kunna utvidgas, men det har tiden inte medgivit.

Dödsorsaker

Kyrkogården har ibland betecknats om "kolerakyrkogård". Under min genomgång av dödböckerna har inte kunnat hitt något fall av kolera på Käsö. Under vissa perioder av 1800-talet upptas sida upp och sida ner av kolerafall, men det gäller Styrso, Brännö och de andra öarna omkring. På karantänsanstalten levde man och frodades. Någon frös ihjäl under båtresan från Nya Hvarvet ut till Käsö, en annan trillade i en trappa och slog ihjäl sig, andra drunknade, men den epidemiska sjukdom, som var anledningen till att karantänen över huvud fanns kvar, höll sig snällt fjärran från ön.

Förklaring till listorna nedan.

I den första listan, **A-listan** nedan, ställs samtliga gravstenar upp i nummerordning i enligt med den bifogade kartan (utförd av Ralph Höglund), Namn och årtal är återgivna efter gravstenarna. Inom parentes ges sedan ytterligare upplysningar, hämtade från död och begravningsböckerna, om inget annat framgår.

I **nästa lista**, Begravningslistan, uppställs de få fall ur dödböckerna, där det direkt anmärkts att begravningen varit på Käsö. I dessa fall vet man alltså säkert, att personerna ligger på kyrkogården. Däremot vet man i inget fall i vilken grav.

C-listan upptar alla barn för sig. Det förefaller mig nämligen vara mycket sannolikt, att barn till personer på Käsö så gott som undantagslöst också begravts där.

Den sista listan upptar fullständigt samtliga anteckningar enligt död- och begravningsböckerna om dödsfall på Käsö från kyrkogårdens invigning fram till år 1928. Sista upptecknade dödsfall inträffade 1919, och efter 1928 har inte fortsatt undersökningen, eftersom jag inte tycker det verkar troligt att någon skulle ha begravts utan gravsten så sent, om överhuvud taget någon begravts mer.

För kronologiens skull upptas i denna lista alltså även dem, som redan omnämnts i de tidigare listorna med hänvisning dig. Resten består av vuxna personer, som avlidit på Käsö 1840 – 1928 utan att någon gravsten eller annan upplysning om begravningsplats finns. De flesta bör i alla händelser ligga Käsö kyrkogård. Kyrkogården var ju avsedd ”för sådana personers jordfästning, hvilka å dervarande Lazarett, eller Quaratainenesplatsen avlida.”

A. Gravstenslista

Grav: (numrering enl bifogade karta)

1	
	Karantänmästare J A Johansson 1856 – 1914 Ingenjören Torsten Mellin, 1893 – 1926 (Johansson dog 2 jan. Mellin ej i dödboken)
2	Gerhard von Yhlen 1819 – 1909 (ej i dödboken. Ogift 1) Han kallas felaktigt ”Yngve” hos Landelius.)
3	August Carlsson 1847 – 1904 Sonen Viktor 1895 – 1911 (Fadern karanänsdräng. Dog av kräfta 14 dec, begrovs den 21. Sonen dog den 18, begrovs den 25 mars 1911. Strupsjukdom)
4	Karantänsmästaren Johan Alfred Ryberg 1844 - 1911 (Död den 15, begravnen den 20 mars. Pulsådersinflammation).
5	1 st namnlös grav
6-10	5 st namnlösa (barn)gravar
11 – 13	3 st namnlösa gravar
14	Karantänsläkaren med doktorn Johan Engström 1812 – 1877 (Död den 20, jordfäst den 27 februari av Lindström)
15 – 21	7 st namnlösa gravar
22.	Löjtnanten J A Jungmarker, 1799 – 1843 Makan Maria Christina 1802 – 1874 Sönerna Gillis 1829 – 1846 och Janne (Jungmarker, ”underlieutnanten, Casseuren vid qvaratainensinrättningen på Käsö” dog enl. dödboken i Göteborg 13 nov av tarmvred och begrovs den 19 nov på Käsö.

	Makan, f Forsell, dotter till en handlare i Alingsås, Anders Forsell, utflyttade 18.8 1844 till Göteborg med barn och finns alltså ej upptagen i dödboken för Styrso)
23	1 st namnlös grav
24	Maskinisten C A Wetterling 1841 – 1891 (Gustaf Adolf W. Omkom genom vådlig händelse under segling mellan Långedrag och Stora Känsö. Drunknad den 1 mars, begravnen efter tillståndsbevis av kronolänsman den 12 maj).
25.	Albert Carlsson 1875 – 1891 (Drunknad och begravd enl ovan) Karl Andersson 1820 – 1896 (f d karantänsdräng på Stora Känsö. D. den 24. Begr 30 mars. Kräfta. I samma grav som ovan.
26	Karantänschefen " Napoleon Åhmansson 1807 – 1885 Sönerna Axel Napoleon 1856 – 1861 Napoleon 1867 – 1868 Fadern dog den 14, begrovs den 18 sept. Lungförlamning. A.N. död den 24 febr. begr den 1 mars. Hjärnfeber N . död den 8, begr den 14 jan)
27 – 34	8 st namnlösa (barn)gravar
35 – 37	3 st namnlösa gravar (barn?)
38	Gabriel Holmgren, d 1892 (D. 11 dec, begr. 16 dec. John Gabrieli, son af Johan Andersson Holmgren m. Hustru å St Känsö. 8 mån Hjerninflammation)

B. Begravningslista

Följande personer anges i Styrso dödbok vara begravda å Känsö

29.10. 1848 "Begröfs i Känsökyrkogården från det år Tistlarna strandade ryska barkskeppet Carl bergad död matros vid namn Abraham Carlsson"

21.7. 1850 "Begröfs å Känsö kyrkogård Tulluppsyningsmannen Rob. S. Bandsen /?/ (på Hättan i Tjörns pastorat) som den 14 juni drunknade å Selöfjorden 35 år gammal.

22.2 1889 (D. 18 febr) Svensson, Johannes, tobaksarbetare från Gustavi domkyrkoförsamling i Göteborg, 40 år, ogift. Bröstsjukdom, Död på Stora Känsö. "Begraven å Stora Känsö enligt vederbörligt medgifande af pastorsembetet i Gustavi domkyrkoförsamling i Göteborg af den 10 feb 1889.

Tillägg (skulle stått efter lista A): 28 gravar saknar alltså namnuppgifter. Av dessa tycks minst 13 av storleken att döma vara avsedda för barn.

C . Barnlista. Följande förteckning upptar under 10 år, vars föräldrar var bosatta på Käsö. Texten har i redigerat skick hämtats ur kyrkoböckerna.

År	Död	Begr.	
1849	20	25 mars	Karantänsmatrosen Lorentz på Käsö lilla dotter Lena Sophie av barnplågor 10 mån
1852	1	5 aug	Dito Anna Sofia . Barnplågor. 2 mån
(1861)	24	Jan	A-listan! Axel Napoleon Åhmansson)
(1868	8	Jan	Napoleon Åhmansson , dito!
1876	9	15 dec	Charles Emil . Fader Rörberg Carl, karantänsddräng. Okänd dödsorsak. Jordf Holmström, 15 dagar, ogift!
1877	4	10 sept	Hulda Josefina . Fader Andersson, Carl, Karantänsmatros Käsö. Okänd orsak. Begr. Hellstedt. 4 mån. og.
1884	14	17 Jan	Viktor , son till karantänsdrängen August Carlsson, Skarlakansfeber. Hemmet. 2 år
1892	11	Dec	John Gabriel Holmgren , se A-listan!
1897	5	10 jan	Albert , son till ogifta Johanna Sofia Carlsdotter fr Stora Käsö. Strupsjuka. 5 år
1898	25 mars	1 april	Jane Hedvig Maria , dotter af karantänsdrängen Johan Curry Hofström på Stora Käsö, Lungkatarr. 1 år
1899	11	16 mars	Annie Justina , dotter till karantänsdrängen Carl Rudolf Olsson på Käsö. Strupsjuka. 1 år

D Dödslista Övriga. Här upptas samtliga personer, som varit skrivna på Käsö vid dödsfallet. I förekommande fall hänvisas till tidigare listor

År	Död	Begravd	
1841	3	6 aug	Enkan Brita Öberg, Åldersomsbräcklighet, 71 år
1843	31 aug	20 sep	Drunknade på Käsö matrosen Tobias Röge å skonerten Ulla fr. Halmstad.
(1843	13	19 nov	Jungmarker. Se A-listan!)
1845	24	31 jan	Styckjunkare. Änkl. Carl Fredrik Rihbe. Bröstlågor. 54 år
1845	1	7 okt	Karantänsmatrosen Johan Öbergs på Käsö dotter Lona Petronella. Lungsot. 22 år.
(1848	-	28 okt	Se B-listan
(1849	20	25 mars	Lena Sofia. Se C-listan!
(1850	-	21 juli	Se B-listan!
(1852	1	5 aug	Anna Sofia Se C-listan!
1853	13 juli	-	Ramsten, karantänchef. Ej i dödboken, men antecknad i Husförhörlängden.
1859	19	26 febr	Karantänsmatrosen Levertin Barson på Käsö, Lungsot, 38 år
1860	14	20 juni	Karantänchefen på Käsö, majoren och riddaren av Kungl Svärdsorden samt innehavaren av konung Carl XIV Johannesmedaljen Hr Christian Gustav Sjöbohm av gastrisk

			nervös feber. 63 år (om han varit begravd på Käsö, borde väl en minnessten ha funnits).
(1861)	24 febr	1 mars	Axel Napoleon . Se C-listan
1862	25 april	1 maj	Karantänsmatrosen Joh. Gab. Edlund, Käsö, Tyfus. Gift 44 år.
1862	25	28 aug	Enkan Christina C. Odin opå Käsö.Koroniskt hejrnlidande. 57 år.
1863	12	16 april	Anna Odin, Jungfru å Käsö, Ogift 64 år
1863	20	24 aug	Gustaf Larsson, son till enkan Anna Börgesson(?/ å Käsö. Lunginflammation. 13 år
(1868)	8	14 jan	Napoleon, se C-listan
1869	25	29 jan	Johannes Öberg, karantänsvaktmästare, Käsö. Gift. Obestämd dödsorsak. 72 år.
1871	13	18 sept	K Salierski /?/ Pryts, f. d. karantänsmatros Käsö. Gift. Drunknad. 39 år
1873	12	16 okt	Gustaf Wilhelm Edlund, karantänsmatros /?/ Käsö, Benbrott. Död å sjukhuset i Götheborg. Jordfäst av Holmström /å Käsö?/. Gift 25 år.
(1876)	9	15 dec	Charles Emil. Se C-listan
(1877)	20	27 febr	Egström, Se A-listan!
(1877)	4	10 sept	Hulda Josefina. Se C-listan!
(1884)	14	17 jan	Viktor. Se C-listan!
1885	14	18 sept	Åhmansson. Se A-listan!
1887	2	5 jan	August Eliasson, karantänsträng på St Käsö. Efter längre tids liggande sjuk. Gift. 49 år.
1889	15 aug	-	Oskar Carlsson. Sjöman. På Stora Käsö. Skarlakansfeber. Ogift. Åldersuppgift saknas.
(1889)	18	22 febr	Johannes Svensson. Se B-listan
1890	9	12 febr	Maria Petersdotter Edlund. Karantäsenka på St Käsö.
(1891)	1 mars	12 maj	Wetterling, se A-listan!
(1891)	1 mars	12 maj	Albert Carlsson, ibid.)
(1892)	11	16 dec	John Gabriel, ibid)
1893	25 febr	1 mars	Wilhelm Gottfried Theodor Runström, Med. Dokt. karantänsläkare på St Käsö. Efter längre tids sjuklighet. Hemmet. Gift 59 år. (Har ingen gravsten på kyrkogården, och ligger väl troligen inte där)
1893	20	24 maj	Carl Axel Wilhelm Carlsson, sjöman. Från Stora Käsö. Drunknad mellan Stora Käsö o Rundskär. Ogift. 22 år.
(1896)	24	30 mars	Carl Andersson, se A-listan
(1897)	5 jan	10 jan	Albert. Se C-listan!
(1898)	25 mars	1 april	Jane Hedvig Maria. Se C-listan!
(1899)	11	16 sept	Annie Justina. Se C-listan!
1900	26	31 jan	Anna Kristian Jonsdotter, Änka. St Käsö. Bröstsjukdom. Gikt 65 år.
(1904)	14	21 dec	August Carlsson. Se A-listan
1906	16	18 nov	Johanna Olsdotter. Änka från Harestads församling i Bohuslän. Bröstitidande – bronchitis. Död på Käsö i Styrös församling
(1911)	15	20 mars	Johan Ryberg. Se A-listan
(1911)	18	25 mars	Joel Viktor Carlsson, Se A-listan
1914	2 jan	-	Johansson – Se A-listan

1919	20	27 april	Klara Olsson, småskolelärarinna. F 1890 Lung...?, Ort; Käsö Avis om begr. Skickades till Öckerö.

Kontrollerat t o m 1928

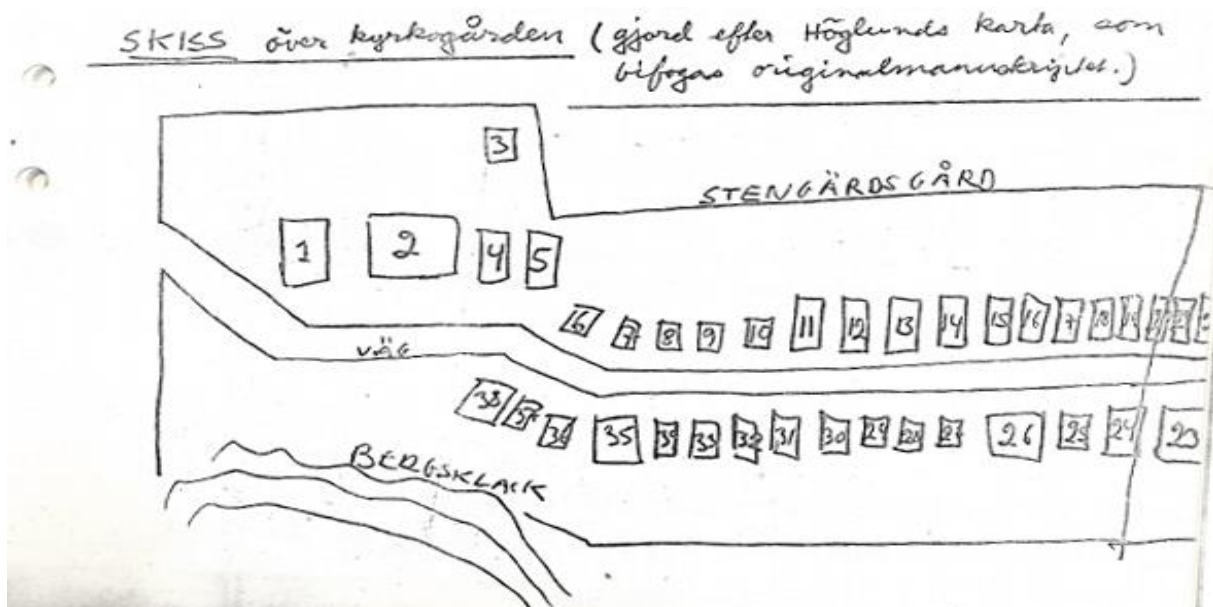
Sammanfattning

18 namngivna personer på gravstenar

28 namnlösa gravar

3 personer har begravts på Käsö bevisligen förutom dem som omnämns på gravstenarna.

30 personer ytterligare finns uppgivna i Dödboken som döda på Käsö. De flesta torde ligga på öns kyrkogård. 23 är vuxna. 8 barn.

Nytt dok

Troligen från Styrös församling

Begravningsplatsen Käsö

År 1965 gjorde fil. Mag. Kristian Wåhlin en utredning om vilka som vilar på Käsö kyrkogård. Denna utredning är överlämnad till pastorsämbetet på Styrös och till militära myndigheten på Käsö. Härmed överlämnas ett försök att komplettera Wåhlins listor. Det är dels en lista med gravarna numrerade enligt Höglunds karta och med Georg Carlssons uppgifter om gravarna, kompletterat med uppgifter ur Wåhlins lista D (Dödslistan).

Vidare följer anteckningar ur karantänskommissionens och karantänsinrättningens arkiv. Vid genomgång av arkivet har jag antecknat uppgifter om döda och begravningar på Käsö. Fullständighet kan givetvis ej nås.

Georg Carlsson är född på Käsö den 1/12 1883, död 28/10 1971, och är numera bosatt på Tången. Hans far och farfar var anställda på Käsö, själv blev han karantänsdräng 1904 och var tillsyningsman

på ön sedan anstalten lagts ned. Flera av hans släkt är begravda på Käsö. I augusti 1966 gick jag igenom Wåhlins utredning tillsammans med Carlsson och han berättade då:

Man skilde på den nya och gamla kyrkogården. Den gamla är den sydliga, trängre delen av dalgången (fr. o. m. grav nr 6 eller 7), den nya är den norra och bredare delen av dalgången. Gränsen går vid ett dike. Man ser skillnaden i muren, den gamla lagd med kullersten, den yngre av jämnare stenar. En "kolerakyrkogård" låg norr om nuvarande kyrkogård. Där var tre små och en stor kulle på vilka barnen brukade lägga blommor. När man under kriget skulle resa kraftledningsstolpar sattes en på en av kullarna och man grävde upp ett lårben. Stolpen flyttades. På en av kullarna växer nu ett äppelträd. Vid midsommar 1967 var jag på platsen för "kolerakyrkogården". Vegetationen var så kraftig att några kullar ej syntes. En kraftledningsstolpe stod där. Även minst många en vildapel fanns. G. C. har under sin tid på Käsö grävt många av gravarna och varit med om de flesta begravningarna. När militären röjde på kyrkogården tog man tyvärr bort två stora granar, som var särskilt fina, de var av någon utländsk sort och hade stora kottar som stod rätt upp som ljus. Dr Hjorzberg hade varit noga med att de skulle bevaras. G.C. anser också att gravkullarna inte är riktiga till alla delar. Kistorna ligger i snäckjord och är synnerligen väl bevarade. T o Im Ericssons kista visade sig ar hel när man på 1940 el 50-talet gjorde graven i ordning.

Komplettering av K Wåhlins gravlista given av Georg Carlsson.

Grav nr enl Höglunds karta

1. Torsten Mellin var son till J. A. Johansson, vars hustru var född Mellin
- 5 Johanna Olsdotter + 1906
1. Viktor Carlsson d.ä. +1884, 2 år gammal. Bror till (en yngre Viktor född 1895)
2. Hulda Josefina Carlsdotter Andersson, 4 mån. +1877
3. Enkan Brita Öberg. +1841, 71 år
Lena Petronella Öberg + 1845, 22 år, dotter till Johanna Öberg
Johannes Öberg + 1869, 72 år

15. August Eliasson + 1887, 49 år

16. Johannes Svensson + 1889, 40 år. Tobaksförgiftad i arbetet. Fadern var anställd på Käsö.

17 o ev 18 . Axelina Carlsson + 1893, syster till föregående. Båda drunknade utanför Käsö under en lusttur. En kamrat hade fått för mycket i sig på Stjernvik och klättrade upp i masten för att skrämma flickorna ombord, båten kantrade och syskonen C omkom. Var barn till Carl Andersson + 1896, = G. C:s farfar.

Begrovs i samma grav. Man har nu gjort 2 gravkullar

18 el 19. Hilda Augusta Andersson, gift med J.O. Olsson, + 1899, 34 år, "skar sig på snäckskal och fick blodförgiftning.

19 eller 20. Är en stor familjegrav för familj "Hellsten" (vet ej närmare om detta)

23. Är ingen grav. "Går ej att gräva där, är bara sten

27. Klara Olsson, f 1890 + 1919. Lärarinna på Grötö. Dotter till Matilda och K.R. Olsson "Den siste som begrovs.

28. Maria Petersdotter Edlund, änka, + 1890. Bodde i "Batteriet"

29-34 Är enl G.C. inga gravar, endast kullar.

35. Matilda Olsson, maka till Karl Rudolf Olsson, död i barnsäng

36 Kvinna, död på en skonare som passerade. Liket togs in av lotsen och begravdes sedan Hjortzberg förrättad obduktion. Var troligen under tiden 1905-1909.

37. Jane Hedvig Marie Hafström. + 1898, 1 år.

En för G.C. okänd sjöman är begravd, G.C. vet ej i vilken grav.

Bör vara H.P. Olsson död i skörbjugg ombord på en svensk bark som anlände den 8/7 1899.

Anteckningar om begravningar i karantänskommissionens oh inrättningens arkiv. (ingen av dessa i Styrö dödbok)

1833 Timmerman Svensson smittad i London, död i smittkoppor den 3/9. Lades i kista med kalk, fördes till en avlägsen liten obeboddholme, Buskär, för att begravas. Ink. Handl. Nr 257 den 5/9.

1834. Båtsmannen vid N Hallands kompani nr 191 (141?) Lundby. 50 – 60 år gammal, +13/8 i "gastrisk tyfus", omedelbart begravnen i djup grav på avskilt ställe. (ink. Handl. Nr 234 den 13/8.

Fanjunkare S.A. Hellström, Bohusläns regemente, dog 6/9 i "gastrisk nervfeber", begravdes samma dag på ön på avskilt ställe. Var från Jörlanda församling. (Ink. handl. nr 245 6/9).

Matrosen D. Näslund från briggen "Frithiof" från Vivta varv, + 1899 i skörbjugg och lungrot. (Ink. Handl. Nr 269 den 29/12)

Karantänchefen Lillehök rapporterar till pastorsämbetet den 17 dec 1834 att han förrättat tre jordfästningar. (Koncept i karantänsinrättningens arkiv)

Man får antaga att dessa tre begrovs på det ställe, som senare kallats "Kolerakyrkogården". Där kan naturligtvis ligga fler begravda innan begravningsplatsen blev iordningsställd. Man måste begrava på Känsö när ön var spärrad. Det är också naturligt att platsen kallades "Kolerakyrkogården".

1837 23/7 En okänd drunknad funnen i Kattegatt. Begravd på Känsö. (Koncept i inrättningens arkiv)

1850 26/8 dog styrman Olof Andersson från Södra Grundsund,

12/10 dog Hans Andersson – Lycke från Lysekil

14/10 dog Kustroddare NN

15/10 dog en man N.N. från "Tre Bröder" från Lysekil

22/10 dog en sjukvaktare N.N.

Samtliga blev begravda på Känsö, som då var spärrat.

1838 3/5 intogs på lasarettet på Känsö understyrman Wirén och 9 båtsmän från fregatten "Josephine", alla sjuka i långvarig dysenteri. Båtsman 37 Ring dog den 3/6 och 124 Skänk den 5/6,

båda begravdes den 8/6 på Styrös kyrkogård. De andra intagna var 308 Broberg, 158 Wikmann, 129 Sandström, 1179 Florman, 60 Stor, 28 Hall och 81 Broberg. Av dessa anges Stor och Hall vara svårt sjuka. Wirén och fyra andra, ej angivna båtsmän blev friska. De tre återstående dog, en den 18/6, de övriga utan angiven dödsdag. Uppgift om de dödas namn saknas. Båtsmännen skall ha tillhört södra Möre kompani.

1838 12/7 dog i skörbjugg timmermannen C Wetterlund från svenska briggen "Carl och Robert" från Stockholm.

Karantänchefen Hallström rapporterar 1838 att han betalat extra förplägnad till Käsös manskap för gravgrävning vid tre tillfällen. Detta torde innebära att utom Wetterlund ha de tre avlidna båtsmännen begravts på Käsö.

Dr Carl Gustaf Wastenius anger i skrivelse den 29/3 1859 till Karantänkommissionen att han ordnat en gravplats åt sig på Käsö kyrkogård. Han flyttade 1860 till Domkyrkoförsamlingen i Göteborg, där han dog den 4/5 1862.

Hans dotter Christina Margareta dog den 25/10 1860.

Hans änka, Maria Wilhelmina Rehfeldt dog den 10/1 1878 och gravsattes enl. dödboken på Käsö. För fadern och dottern saknas anteckning om gravsättning i dödboken.

En annan dotter, fru Amalia Håhl, gravsattes på Käsö den 7/4 1840 i samband med att begravningsplatsen invigdes. Fru Håhl tillhörde Styrös församling.

Det bör vara Wastenius familjegrav som Georg Carlsson anger vara nr 19 eller 20 på Höglunds karta.

Av dem som finns på Wåhlins listor har om följande angivits i dagjournalerna att de begravts på Käsö. Det är att märka att dagjournalen saknas för lång tider.

1845 Eleonora Petronella Öberg

1862 Johan Gabriel Edlund

1869 Johannes Öberg

1876 Charles Emil Rörberg

1877 Hulda Josefina Andersson.

Av familjen Edlund vet man således att Johan Gabriel och hans svärdotter Maria Pettersson Pettersdotter Edlund j(+1890) är begravda på Käsö. Övriga familjemedlemmar var vid sin död bosatta på Käsö och bör vara begravda där. Det gäller Johan Gabriels änka Christina C. Odin (+ 1862), hans son Gustaf Wilhelm (+ 1873), hans svägerska Anna Odin (+18563) och hennes son Ivar S. Prytz (+1871).

Karantänchefen Ramsten är begravnen på Nya Varvets kyrkogård, Karantänchefen Sjöbohm sannolikt på Käsö.

Vargö den 1 jul 1968

Lars Berg?

Kapten Skantze kan taga sig en promenad i en av västra Sveriges fagraste parker, en grön oas bland all graniten i havsbandet.

+

AUG. CARLSON
* 1847 † 1903
SONEN WIKTOR
* 1895 † 1900

HELENA CARLSON
1852-1903

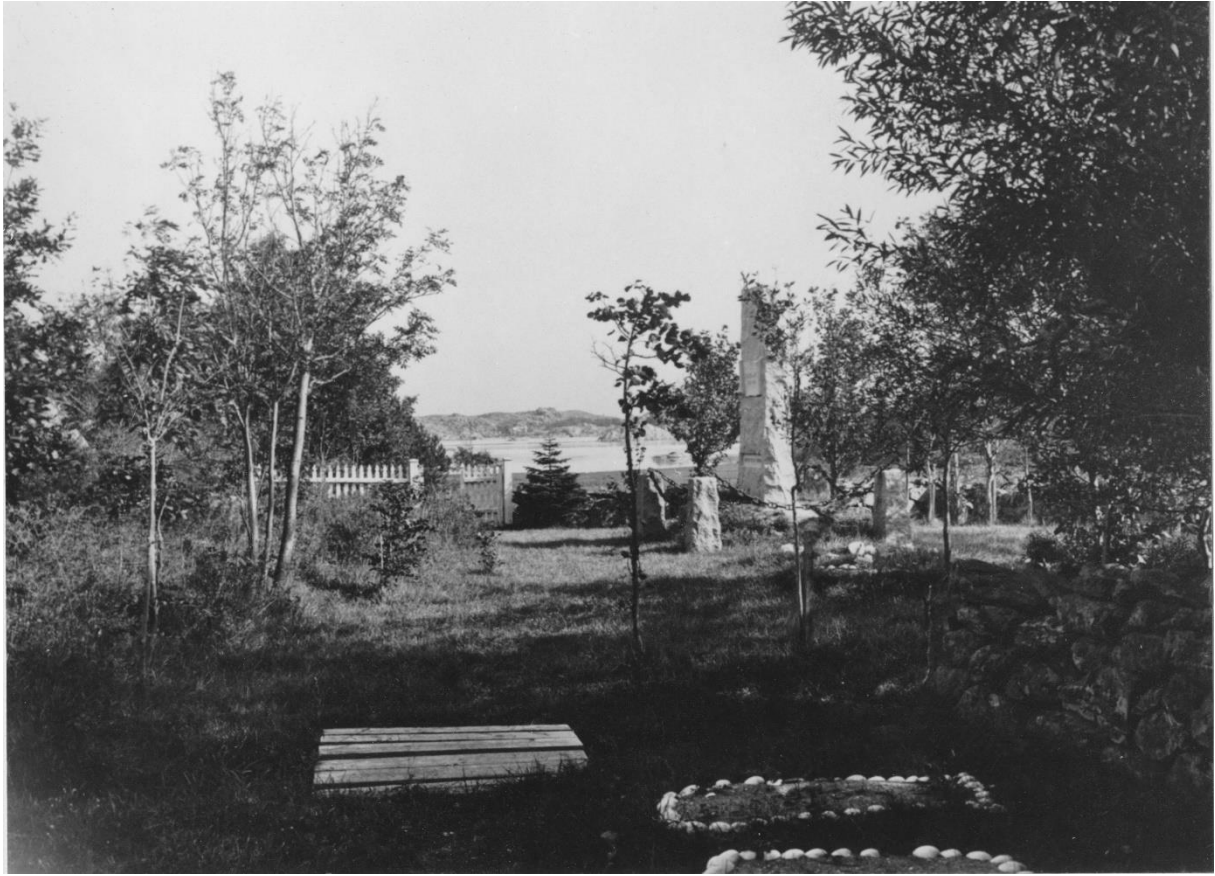
Karantansmästaren
JOHAN ALFRED RYBERG
född 1844 - död 1911.

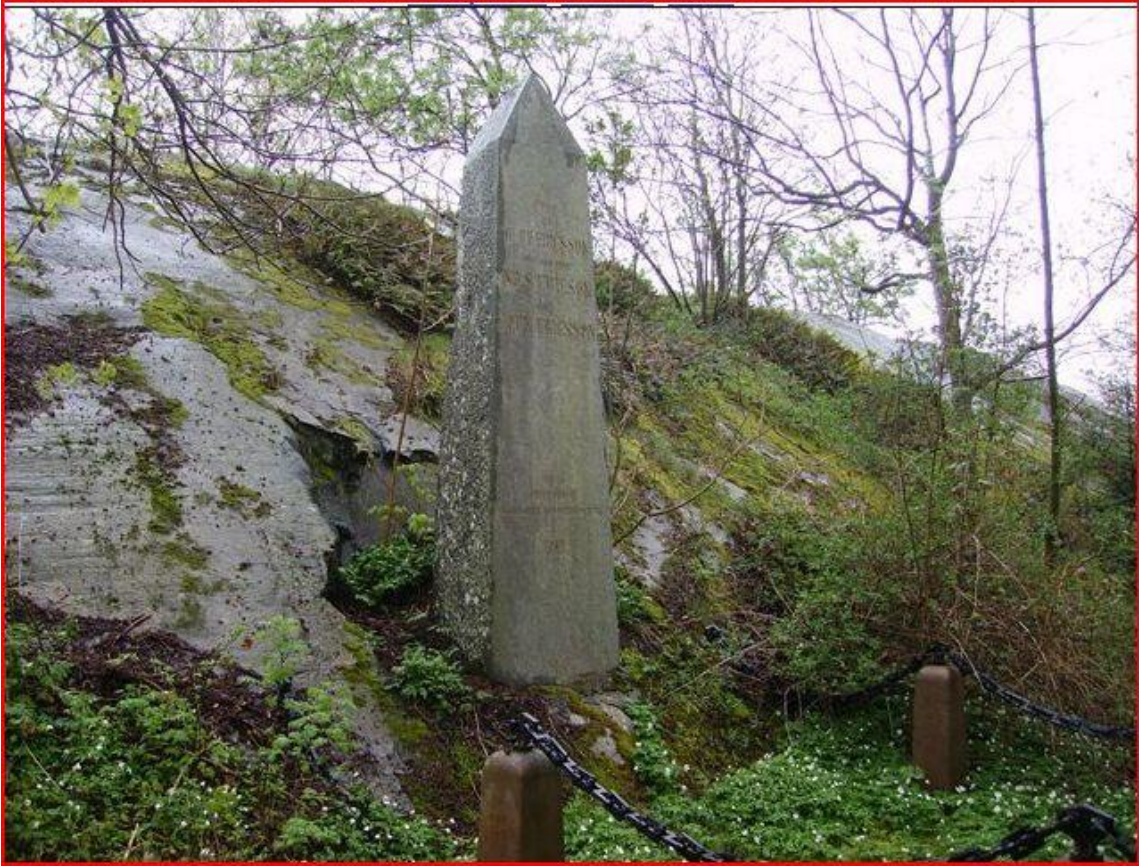

✠
AUG. CARLSSON
f. 1817 - d. 1885
SOFIE WIKLÖF
f. 1820 - d. 1890

Kärestugmästaren
JOHAN ALFRED RYBERG
f. 1844 - d. 1911

